

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

28.

KURJER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 6-го Апрѣля — 1837 — Wilno. Wtorek. 6-go Kwietnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

27-го числа минувшаго Марта мѣсяца вечеромъ, въ городѣ Шавляхъ при весьма сильномъ вѣтрѣ поднялась необыкновенная вьюга съ снѣгомъ, которая продолжалась болѣе полутора сутокъ, съ столь чрезвычайною свирѣпостію, что нанесла немовѣрное множество снѣгу, такъ, что всѣ улицы, вѣзды въ городъ, и самыя даже дома, были занесены снѣгомъ до такой степени, что жители должны были выкапываться изъ домовъ своихъ и съ трудомъ въ теченіи нѣсколькихъ сутокъ едва можно было очистить улицы и прокопать вѣзды въ городъ — Впрочемъ никакого убытка и разоренія отъ сего не произошло. (Изъ донесенія Шавельскаго Городничаго).

— 27-го числа минувшаго Марта мѣсяца съ трехъ часовъ по полуночи въ Виленскомъ уѣздѣ прошелъ проливной дождь съ громомъ и молніею, и продолжаясь потомъ съ умеренностію весь день, при бывшемъ морозѣ сливался на вѣтвяхъ деревь, такъ, что тяжестью своею привалилъ нѣкоторые къ землѣ, а другіа совершенно изломалъ, каковое поврежденіе испытано на всѣхъ почти аллеяхъ возлѣ почтовыхъ трактовъ. (Изъ донесеній Виленскаго Земскаго Исправника.)

Санктпетербургъ, 26-го Марта.

Высочайшимъ именнымъ указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ орденовъ, въ 10-й день сего Марта, Всемилостивѣйше пожалованъ кавалеромъ Ордена Св. Владиміра 4-й степени, по представленію Министра Народнаго Просвѣщенія, за отличные труды по должности, разсмотрѣнному въ Комитетѣ Министровъ, Членъ бывшаго Временнаго Училищнаго Комитета въ Вильнѣ, Коллежскій Советникъ Ярошевичъ. (Р. И.)

Букарестъ, 2-го Марта.

Болѣе уже мѣсяца, какъ обнаружился въ Букарестѣ разныя болѣзни, распространившіяся наконецъ до того, что въ этомъ многолюдномъ городѣ не остается почти ни одного дома, гдѣ бы не было больныхъ. Съ начала показалась корь, не только на малолѣтнихъ но и на взрослыхъ, и даже болѣе сорока человекъ солдатъ милиціи страдали ею; въ послѣдствіи распространилась вездѣ гриппъ или инфлюэнца, которая здѣсь хотя и не столь опасна, какъ въ Англіи и Франціи, но приводитъ больного въ разстройство и изнеможеніе столь сильное, что онъ долго послѣ не можетъ оправиться: потеря аппетита, сильный кашель, слабость въ ногахъ и перемежающаяся боль въ разныхъ частяхъ тѣла, какъ наружныхъ, такъ и внутреннихъ, а въ особенности въ головѣ, совершенно расслабляютъ больного. (А. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Италія.

Римъ, 21-го Марта.

Великій Россійскій Князь МИХАИЛЪ оставился въ жилищѣ отсутствующаго Россійскаго По-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

WILNO.

Дня 27-го зeszтго Марца wieczoremъ, w mieście Szawlach, przy bardzo mocnymъ wietrze, wszczęła się niezwyčajna zawięja ze śniegiem, która trwała więcej jakъ półtory doby, z nadzwyczajną gwałtownością, i napędziła niezmierne mnóstwo śniegu, takъ, że wszystkie ulice, wjazdy do miasta, a nawet same domy, były takъ zarzucone śniegiem, że mieszkańcy musieli się wykopywać z domówъ i z trudnością w przeciągu całej doby ledwie można było oczyścić ulice i przekonać wjazdy do miasta. Zresztę żadna ztąd szkoda i zniszczenie nie nastąpiły. (Z doniesienia Szawelskiego Horodniczego).

— Dnia 27 zeszтго Marца, o godz. 5-ciej z północy w powiecie Wileńskimъ spadł deszcz ulewny z grzmotem i błyskawicą, i potemъ pomiernie trwającъ przezъ dzieńъ cały, przy będącymъ mrozie zlewał się i marznął na gałęziachъ drzewъ, takъ, że ciężaremъ swoimъ przygiąłъ niektóre do ziemi, a inne zupełnie połamał, które to uszkodzenie daje się postrzegać na wszystkichъ prawie alejachъ pocztowychъ gościńcówъ. (Z doniesienia Wileńskiego Ziemskiego Sprawnika).

Санкт-Петербургъ, дня 26-го Марца.

Презъ Найвысшій Именны Указъ, даны до Капитулу Rosсыyskichъ Cesarskichъ i Królewskichъ Orderówъ, dnia 10 ter. Marца, Nałaskawiey mianowany Kawaleremъ Orderu Sw. Włodzimierza 4-go stopnia, po przedstawieniu Minистра Narodowego Oświecenia, rozpatrzonымъ w Komitecie PP. Ministrówъ, za odznaczające się prace w obowiązkachъ, Członekъ byłego Czasowego Komitetu Szkółъ w Wilnie, Radzca Kollegialny Jaro-szewicz. (R. In.)

Bukarestъ, 2-го Марца.

Więcey jużъ miesiaca, jakъ się zjawiły w Bukarescie rozmaite choroby, które nakoniecъ do tego stopnia doszły, że w témъ ludnémъ mieście nie ma prawie żadnego domu, w którymъ by nie było chorychъ. Naprзódъ okazała się odra, nie tylko na dzieciachъ, ale i na dojrzałychъ, a nawet więcey czterdziestu żołnierzy z milicyi chorowało na nią; w następnymъ czasie rozszerzyła się wszędzie gryppa, czyli influenza, która, chociaż tu nie jestъ takъ niebezpieczną, jakъ w Anglii i Francyi, jednakże chorego ruynuje i takъ mocno osłabia, że ten potemъ przezъ długi czasъ niemoże przyysć do siebie: utrata appetytu, mocny kaszel, słabość w nogachъ i peryodyczne bole w rozmaitychъ częściachъ ciała, takъ zewnętrznýchъ, jako i wewnętrznýchъ, a szczególniey w głowie, zupełnie osłabiają chorego. (G. S. P.)

WIAOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Wzосну.

Rzymъ, dnia 21 Marца.

Wielki Xiążę Rosсыyski MICHAŁ stanął w mieszkaniu nieobecnego Posła Rosсыyskiego Hrabiego Gur-

сланника Графа *Гурьева*. Слышно, что Его Императорское Высочество думаетъ здѣсь пробывать въ праздники. Въ честь его даны будутъ въ сей годъ весьма блистательные фейерверки. Впрочемъ Князь отговорился отъ всякихъ особенныхъ тли чий и дружественно благодарилъ Правительство за всѣ почести, которые оказываютъ ему, со времени пребыванія его въ Папской Области.

— Приѣздъ иностранцевъ въ послѣдніе дни былъ очень значителенъ къ чему особенно содѣйствовали пароходы, которые въ столь короткое время перенесли путешественниковъ изъ Франціи, Генуи и Ливорны. Карантина для пассажировъ отъ сѣвера нтъ; только иностранцы прибывающіе изъ странъ, въ которыхъ свирѣпствуетъ холера, должны девятидневъ оставаться въ Ломбардіи. (A.P.S.Z.)

НИДЕРЛАНДЫ.

Гага, 29-го Марта.

Ихъ Кор. Высоч. Принцъ *Фердинандъ* съ супругою, 10-го ч. Апрѣля предприметъ путешествие въ Берлинъ, куда слышно въ продолженіе сей весны отправится и Ея В-во Королева.

— Его Величество Императоръ Россійскій изволилъ препроводить Поручику Артиллеріи и Учителю Военной Академіи въ Бредѣ *Франз Ринсфельду* богатый брилліантовый перстень, за сочиненіе его о Польской революціи и военныхъ происшествіяхъ въ 1830 и 1831 годахъ. (A.P.S.Z.)

ФРАНЦІЯ.

Парижъ, 28-го Марта.

Вчера Король давалъ частныя аудіенціи Маршалу *Жерару* и Г-ну *Дюпеню*, потомъ предсѣдательствовалъ въ Министерскомъ Совѣтѣ и занимался наконецъ съ Графомъ *Монталиве*.

— Два министерскихъ журнала *Journal de Paris* и *Paix*, которые съ начала вовсе неутаввали несогласія между Министрами, и сегодня сообщаютъ извѣстіе о дальнѣйшемъ перевѣсѣ, тогда какъ *Журналъ Првній* ничего не говоритъ о семъ предметѣ.

— Мнѣніе, что экспедиція въ Константиноу отсрочена на неопредѣленное время, все болѣе пріобрѣтаетъ вѣроятія. Полагаютъ, что Генераль *Бюжо*, предприметъ походъ противъ *Абды-Кадера* и потомъ если экспедиція сія будетъ удачна, обратится противу Константины.

— Карлистскіе журналы, наполнены извѣстіями о новомъ пораженіи Христиносовъ. *Gazette de France* увѣдомляетъ, что 21-го ч. Инфантъ *Д. Себастьянъ* разбилъ *Эспартеру* при Цорнозѣ. Но въ письмахъ изъ Санъ-Себастьяна отъ 24-го ч., ничего не упоминаютъ о семъ сраженіи съ Карлистами. Равноутрно прибывшій курьеръ изъ Мадрита привезъ письма изъ сей столицы отъ 22-го ч. Извѣстіе о пораженіи при Гернани, произвело тамъ самое непріятное впечатлѣніе; но между тѣмъ спокойствіе не было нарушено.

— На сегодняшней биржѣ распространился слухъ, что Карлисты взяли Бильбао; но это не нашло никакого вѣроятія и потому не повредило курсу Испанскихъ фондовъ. Въ прочихъ фондахъ мало было движенія.

29-го Марта.

Король принималъ вчера Князя *Таллейрана* и Графа *Себастьяна* и занимался потомъ съ Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ, Военнымъ и Юстиціи.

— Управленіе Королевской Библіотеки, при публичной продажѣ книгъ покойнаго Герцога *Беррійскаго*, купило Теодосіанскій Кодексъ за 5,000 фр. Одинъ здѣшній журналъ сообщаетъ при семъ случаѣ: „Два ученыхъ Нѣмца прибыли въ Парижъ для пріобрѣтенія многихъ важныхъ рукописей. Но предъ открытіемъ продажи, объявили они Корол. Библіотекарямъ, что ихъ друзья въ Германіи убѣждали, чтобы не домогаться тѣхъ сочиненій, которые хотятъ пріобрѣсти Королевская библіотека, желая изъяснить симъ благодарность за учтивость, съ какою открыты были ученымъ сокровища сего института.“

— Письма изъ Байонны не сообщаютъ еще никакихъ подробностей о упомянутомъ сраженіи при Цорнозѣ, и потому еще не извѣстно, дѣйствительно ли произошло рѣшительное сраженіе или только схватка съ форпостами. Между тѣмъ вступленіе *Эспартеры* въ Бильбао подтверждается и вскорѣ должно быть извѣстно, исполнилъ ли онъ это безъ сраженія. — Въ Паморѣ и Саламанкѣ опять дошло до беспорядковъ. Многочисленныя толпы народа проходили оба сіи города съ крикомъ: „Конституція 1812, безъ преобразованія!“ Политическій начальникъ могъ только успокоить нѣкоторымъ образомъ народъ обѣщаніями, что Правительство раздѣляетъ его желанія и отвѣтъ объявитъ публично. Опасаются, чтобы сіе новое консти-

jew, (папа Хіеція *Hieronima Montfort*). Слышавъ, же **WIELKI** ХІАЖЕ замысла предпріять ту Свята **Wielkopocne**. На честь его въ этомъ году будетъ данъ bardzo świetny fajerwerk. Zresztą wymówił się od wszelkich szczególnych odznaczeń i najuprzejmiej podziękował Rządowi za wszystkie honory, okazywane dlań do czasu przybycia do Państwa Papieżkiego.

— Прибытіе cudzoziemców въ ostatnich dniachъ nadzwyczaj było wielkie, do czego przyczyniły się szczególnie parochody, które w tak krótkim czasie przywiozły podróżnych z Francji, Genui i Liworny. Kwantantuny dla podróżnych od północy nie ma, lecz tylko cudzoziemcy przybywający z krajów, gdzie panuje cholera, dziewięć dni powinni pozostać w Lombardji. (A.P.S.Z.)

НИДЕРЛАНДЫ.

Гага, дня 29 Марца.

Иох Кр. Wys. Хіаже *Fryderyk* з маѣонкѣ 10-го Kwietnia przedsięwzima podróż do Berlina, dokąd, jak słychać, w przeciągu wiosny uda się także i Królowa Jey Mość.

— Cesarz Jego Mość Rosyyski, Porucznikowi artylleryi i nauczycielowi Akademii wojskowej w Breda, van Rynefeld, przesłać rozkazął kosztowny brylantowy pierścień za dzieło jego o Polskim powstaniu i o wypadkach wojennych w roku 1830 i 1831. (A.P.S.Z.)

ФРАНЦІЯ.

Парыжъ, дня 28-го Марца.

Крѣлъ udzielił wczora posłuchanie prywatne Marszałkowi *Gérard* i P. *Dupin* a potem przewodniczył na Radzie Ministeryalnej i pracował z Hrabią *Montalivet*.

— Два dzienniki Ministeryalne, *Journal de Paris* i *Paix*, które z początku żadney nieczyniły tajemnicy z niezgody w Ministeryum, i dzisiaj także udzielają wiadomości o dalszém trwaniu przesilenia, gdy tym czasem *Dziennik Rozpraw*, zachowuje w tej rzeczy milczenie.

— Mniemanie, że wyprawa do Konstantyny odłożoną została do czasu nieokreślonego, przylbiera coraz więcej gruntowności. Rozumieją, że Jenerał *Bugeaud* przedsięwzięcie, pochoł *Abdel Kader* i w dalszym razie, jeśli się mu udała ta wyprawa, wyruszy przeciwko Konstantynie.

— Dzienniki Karolistowskie napełnione są doniesieniami o nowej porażce Krystynistów. *Gazette de France* udziela wiadomości, że d. 21 Infant *Don Sebastian* pobit *Espartera* pod Zornosa. Lecz listy z San Sebastian daty d. 24 nie niedonoszą o tej bitwie z Karolistami. Przybyły również goniec z Madrytu, przywiozł listy z tej stolicy pod datą d. 22. Wiadomość o klęsce pod Hernani, sprawiła tam najsmutniejszy wrazenie; tymczasem spokojność niebyła naruszona.

— Na dzisiejszej giełdzie rozbiegła się pogłoska, że Karoliści wzięli Bilbao; lecz ta nie znalazła żadney prawie wiary i dla tego nie działała szkodliwie na kursa papierów Hiszpańskich. W dalszych papierach mało było ruchu.

Dnia 29.

Крѣлъ przyymował wczora Хіеція *Talleyranda* i Hrabiego *Sebastiana*, pracował potem z Ministrami Spraw Wewnętrznych, Woyny i Sprawiedliwości.

— Zarząd biblioteki Królewskiej, podczas licytacji xięgozbioru zmarłego Хіеція *Berry*, nabył Kodex Teodozyński za 5,000 fr. Jeden z tutejszych dzienników, donosi przy tej okoliczności: „Dwa Niemcecy uczeni przybyli do Paryża, dla nabycia wielu ważnych rękopisów z tej licytacji. Lecz przed rozpoczęciem sprzedaży oświadczyli bibliotekarzom Królewskim, że przez przyjaciół ich w Niemczech, obowiązani są, nie nalegać o te dzieła, które nabydź chce biblioteka Królewska, gdyż przez to chcą okazać wdzięczność za uprzejmość, z jaką otwarte były skarby literackie tego instytutu dla uczonych.“

— Listy z Bayonny żadnych jeszcze nieudzielają szczegółów o wspomnianey potyczce pod Zornosa, i dla tego nie pewna jeszcze, czyli rzeczywiście stanowcza była bitwa, lub tylko potyczka z przednią strażą. Tymczasem potwierdza się wkroczenie *Espartery* do Bilbao, i wkrótce musi być wiadomem, czyli to poruszenie odwrótne uskutecznione zostało bez walki. W Zamora i Salamanka przyszło niedawno do kroków buntowniczych. Liczne tłumy ludu, przechodziły oba te miasta wołając: „Konstytucya 1812, bez reformy!“ Urzędnik polityczny, zaledwo mógł nieco uspokoić lud obietnicą, że Rząd podzielać będzie jego życzenia, i odpowiedź ogłosi publicznie. Lękają się, ażeby ten nowy zawrót Konstytucyyny, nieokazał się w innych miastach.

тудіонное сумасшествіе, не обнаружилось и въ другихъ городахъ.

— Въ частномъ письмѣ изъ главной квартиры Инфанта *Донъ-Себастьяна* въ Аспейтіи отъ 19 Марта, содержится: „Инфантъ *Донъ-Себастьянъ* вчера въ 4 часа по полудни оставилъ Толосу и сюда перенесъ главную квартиру, откуда однако намѣревается опять итти въ Дуранго для нападенія на Генерала *Эспартеро*, если онъ не отступилъ еще до нашего приближенія, отрѣзать его отъ Бильбао. Я только препроводить могу прокламацію Е. Высоч. изданную имъ третьяго дня къ войску; она писана собственноручно Инфантомъ, и представляетъ вамъ согласіе войскъ и настоящее выгодное положеніе *Донъ-Карлоса*. Вчера вечеромъ по прибытіи въ Аспейтію, Принцъ отправился въ отстоящій отсюда на $\frac{1}{2}$ часа славный монастырь Лойоля первый въ Испаніи по Эскориалѣ, гдѣ осмотрѣвъ великолѣпныя зданія и восхитительныя окрестности возвратится въ Аспейтію. Слѣдующее мое письмо вѣрно будетъ изъ Дуранго.“

30-го Марта.

Вчера председательствовалъ Король въ Министерскомъ Совѣтѣ а потомъ занимался съ Министеромъ Внутреннихъ Дѣлъ.

— На послѣдокъ и *Жур. Првній* начинаетъ уже говорить о предстоящей Министерской перемѣнѣ.

— На сегодняшней биржѣ ходилъ порукамъ списокъ Министровъ, который возбудилъ нѣкоторое вниманіе тѣмъ, что многіе свидѣліе люди бились объ закладъ, что списокъ сей завтра будетъ въ *Монитерѣ*. Въ списокъ семь Г. *Гизо* поставленъ Министромъ Внутреннихъ Дѣлъ и Президентомъ Совѣта а Графъ *Себастьяни* Министромъ Иностранныхъ Дѣлъ.

— *Journal du Commerce* сообщаетъ: „За нѣсколько времени предъ симъ говорили вообще, что фрегатъ, на которомъ отплылъ Принцъ *Людовикъ Бонапарте*, назначенъ прямо въ Соединенные Штаты. Прибывъ въ Нью-Йоркскія воды, онъ предпринялъ путь въ южныя моря. Полагаютъ, что Принцъ выступитъ на землю въ Рио-Жанейро.“

— Съ Испанскихъ границъ сегодня нѣтъ почти совершенно новѣйшихъ извѣстій и кажется нѣтъ сомнѣнія, что первыя донесенія о мнимомъ сраженіи при Цорнозѣ по крайней мѣрѣ весьма преувеличены, ибо вѣроятно *Эспартеро* гораздо прежде вступилъ въ Бильбао, для избѣжанія рѣшительнаго сраженія.

31-го Марта.

Король давалъ вчера Маршалу *Жерару* частную аудіенцію и занимался потомъ попеременно съ Графомъ *Монталиве*, Министромъ Юстиціи и Президентомъ Совѣта.

— Слышно, что Наслѣдникъ Шведскій Принцъ еще въ этомъ году посѣтитъ Парижъ.

— Князь *Любецкій* сегодня предпринялъ обратный путь отсюда въ С. Петербургъ.

— Знаменитый Хирургъ, Баронъ *Дюбуа*, вчера послѣ кратковременной бѣзны скончался.

— Парижскій Архіепископъ вчера приглашалъ къ себѣ на совѣщаніе многихъ знаменитыхъ Адвокатовъ легитимистической партіи, чтобы съ помощію ихъ найти средства воспрепятствовать исполненію закона объ уступкѣ мѣста, гдѣ находился Архіепископскій дворецъ. Кажется, всѣ единогласно подтвердили, что воспрепятствовать тому невозможно, и конечно по этому случаю ни одинъ изъ легитимистовъ не возражалъ ни мало при объявленіи этого закона.

— Въ будущій понедѣльникъ Палатѣ Перовъ будетъ представлено донесеніе по дѣлу *Менье*. Число соучастниковъ, которые будутъ представлены въ судъ, все еще не извѣстно.

— Въ *Journal du Commerce* сказано: „Можемъ рѣшительно увѣрить, что одною изъ послѣднихъ мѣръ нынѣшняго военнаго Министра было образованіе трехъ отборныхъ эскадроновъ кавалеріи, которые назначены для охранительной стражи Королю. Не знаемъ навѣрное, какъ будетъ называться этотъ корпусъ, но мундиръ будетъ походить на прежній гвардейскій. Жалованія каждый рядовой будетъ получать по одному франку на день.“

— Изъ Байонны пишутъ, отъ 28 ч. „*Донъ Карлосъ* 24 еще не оставилъ Эстеллы. Письма изъ главной квартиры *Донъ Карлоса* отзываются невыгодно о движеніи *Эспартеры*. Христиансы по прежнему держатся въ селеніяхъ и въ окрестностяхъ Пампелоны. Г. *Сенильгесъ*, Коммиссаръ Французскаго Правительства въ Испанской арміи, пишетъ изъ Санъ-Себастьяна отъ 25-го ч., что онъ отправится въ Бильбао чтобы узнать удобно ли сообщеніе. Онъ надѣется въ скоромъ времени исправить ошибку при Гернани. Вчера съ двухъ шлюпокъ, танутыхъ пароходомъ, доставлены на берегъ 4 орудія съ 22 артиллеристами.“

— List prywatny z głównej kwatery Infanta *Don Sebastian* z Aspeytia pod 19 Marca donosi: „Infant *Don Sebastian*, wczora o godz. 4 po południu opuścił Tolozę, przenosząc tu główną swą kwaterę, z kąd jednak ma zamiar znowu weyść do Durango, ażeby uderzyć na Jenerała *Espartero*, i odciąć go od Bilbao, i jeśli nieprzedsięwziął już odwrotu przed naszym zbliżeniem. Mogę tylko przestać wezwania J. Kr. Wys. wydane przezeń wczora do woyska, które wychodzi zpod pióra samego Infanta i okazuje jedność woyska i terazniejsze pomyslnie położenie *Don Carlosa*. Wczora wieczorem po przybyciu swém do Aspeytia, Xiążę udał się do oddalonego ztąd na kwadrans drogi sławnego klasztoru Loyola, pierwszego w Hiszpanii po Eskurialu, dla obejrzenia prawdziwie wspaniałych gmachów i czarownych okolic, a potem powróci do Aspeytia. Następujący mój list datowany będzie zapewna z Durango.“

Dnia 30.

Wczora przewodniczył Król na Radzie Ministeryalney, a potem pracował z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

— *Dziennik Rozpraw* przerywa nakoniec swoje milczenie, o mające nastąpić zmianie Ministeryalney.

— Na dzisiejszej giełdzie krążyła lista ministeryalna, która przez to wzbudziła uwagę, że wiele, zwyczajnie dobrze zawiadomionych osób, szło o zakład, iż umieszczona będzie jutro w *Monitorze*. Na liście tej, znajduje się P. *Guizot*, jako Minister Spraw Wewnętrznych i Prezydent Rady i Hrabia *Sebastiani*, jako Minister Spraw Zewnętrznych.

— W *Journal du Commerce* czytamy: „Mówiono powszechnie przed niejakim czasem, że fregata, na której odплыł Xiążę *Ludwik Bonaparte*, przeznaczona prosto do Stanów Zjednoczonych. Przybywszy na wody Nowego-Yorku, przedsięwzięła tymczasem drogę na morze południowe. Rozumieją, że Xiążę wyląduje w Rio-Janeiro.“

— Od granic Hiszpańskich całkiem niema dzisiaj nowych wiadomości i zdaje się w rzeczy samej, że pierwsze doniesienia o mniemanej bitwie pod Zornosa, przynajmniej bardzo są przesadzone, gdyż *Espartero* pewnie cofnął się wcześniej do Bilbao, dla uniknienia stanowczej bitwy.

Dnia 31.

Król dawał wczora audyencyą prywatną Marszałkowi *Gérard* a potem pracował na przemian z Hrabią *Montalivet*, Ministrem Sprawiedliwości i Prezydentem Rady.

— Mówią, że Xiążę Nstępca Szwedzki, w tym jeszcze roku odwiedzi Paryż.

— Xiążę *Lubecki* wyjechał dzisiaj ztąd z powrotem do Petersburga.

— Sławny Chirurg, Baron *Dubois*, umarł wczora po krótkiej chorobie.

— Arcy-Biskup Paryzki zgromadził wczora u siebie na konferencyą wielu znakomitych adwokatów partyi legitymistycznej, dla naradzenia się nad środkami, przez które możnaby było sprzeciwić się wykonaniu prawa o ustąpieniu placu, gdzie stał pafac Arcy-Biskupi. Zdaje się, iż się jednogłośnie zgodzono, że niepodobnem jest żadne czynne sprzeciwienie się, i tej okoliczności zapewna przypisać należy, że żaden z członków stronnictwa legitymistycznego nie mówił przy wniesieniu tego prawa.

— W przyszły poniedziałek, Sądowi Parów niezawodnie podany będzie raport o sprawie *Meuniego*. Nie wiadoma jeszcze liczba tych osób, które stawione będą u Sądu jako współwinne.

— W *Journal du Commerce* czytamy: „Rozumiemy, iż z pewnością możemy donieść, że jednym z ostatnich szkodliwych Ministera wojny, jest utworzenie trzech wyborowych szwadronów jazdy, które przeznaczone są służyć za eskortę dla Króla. Niewiemy z pewnością jak się nazywać będzie ten korpus; lecz uniform bardzo będzie podobny do dawniejszego Gwardyi. Zofd dla żołnierzy tego korpusu, naznaczono po 1 fr. na dzień.“

— Donoszą z Bayonny pod d. 28: „*Don Carlos* d. 24 jeszcze nie opuścił Estelli. Przychodzące listy z głównej kwatery Karolistowskiej, poruszenie *Espartero* opisują niepomysłnem dla tego Jenerała. Krystyniści ciągle się trzymają w swych stanowiskach około Pampelony. P. *Senilhes*, komisarz Rządu Francuzkiego przy woysku Hiszpańskiem donosi z St. Sebastian pod d. 25, iż udaje się do Bilbao dla przekonania się czyli komunikacye są wolne. Rozumie on, że w krótkim czasie znowu się wynagrodzi, niepowodzenie pod Hernani. Wczora dwie szalupy, które ciągnięte były przez statek parowy, wylądowały dzisiaj i 22 artyllerzystów

Кажется, что орудія поставлены будутъ близъ моста въ Бегобии. Неизвѣстна цѣль этой демонстраціи; развѣ Генераль *Эванс* рѣшился напасть съ этой стороны? Увѣряютъ, что Мадритское Правительство намѣрено было усилить сѣверную армію 30,000 большею частію изъ подвижной національной гвардіи. *Постскриптумъ*: Сей часъ распространился слухъ, что Генераль *Эванс* немедленно сдѣлаетъ нападеніе на Карлистскую линію. (A.P.S.Z.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, 28-го Марта.

Вчерашняя придворная газета увѣдомляетъ о перемѣщеніи Кор. Секретаря посольства въ Флоренцію, Г-на *Эджкомби*, въ семь же званій въ Швейцарію, а Секретаря посольства при Швейцарскомъ Союзѣ Г. К. Ф. *Вильмота*, въ Флоренцію, а также о наименованіи Подполковника Р. *Догерти*, Генераль-Капитаномъ и Намѣстникомъ Сіерра-Леона и подвѣдомственныхъ мѣстъ.

— *Globe* увѣдомляетъ, что членъ фамиліи Графа *Дургема*, писалъ недавно изъ Ст. Петербурга, что Графъ отправится въ Карлсбадъ пользоваться водами, какъ только состояніе погоды позволитъ ему выѣхать изъ Петербурга.

— Января 1-го ч. с. г. находилось на разныхъ Госуд. корабляхъ съ преступниками, 2,202 заключенныхъ. Въ теченіе прошлаго года, 3,851 приговоренныхъ, отослано въ новый Южный Валисъ и Вандеменскую землю.

31-го Марта.

Король пожертвовалъ сто фун. стерлинг. для подкрѣпленія нуждающихся Шотландскихъ горцевъ.

— *Morning Chronicle* приводитъ на память, что Принцесса *Викторія* собственно признается совершеннолѣтнею на 21 году, и что только на случай преждевременной смерти Короля, предложеннымъ билемъ въ Ноябрь 1830 Лордомъ *Линдегустомъ*, ея совершеннолѣтіе назначено уже съ окончаніемъ 18-ти лѣтъ.

— Князь и Княжна *Полинъскъ* съ своимъ сыномъ Армандомъ вчера выѣхали отсюда въ Дувръ. Во вторникъ представлялись они Ихъ В-вамъ въ Виндзоръ, потому что отправляются на нѣсколько мѣсяцовъ въ Германію.

— По донесеніямъ жур. *Durham Chronicle*, хотя Графъ *Дургема* посѣтитъ Англію въ Маѣ, но онъ никакъ не намѣренъ оставлять своего поста, какъ Посланникъ при Россійскомъ Дворѣ.

— Здѣшній Турецкій Посланникъ въ жилищѣ своемъ въ паркѣ Регента, будетъ давать празднества; первое изъ нихъ будетъ въ слѣдующій понедѣльникъ, второе 7 и третье 10 Апрѣля; всѣ иностранные Посланники съ своими супругами и много знатныхъ иностранцевъ будутъ здѣсь присутствовать.

— *Morning-Herald* предвѣщаетъ сегодня скорое распушеніе нынѣшняго Кабинета, ибо Верхній Парламентъ ни въ какомъ случаѣ не приметъ била о Ирландскомъ Муниципальномъ преобразованіи и самъ Лордъ Джонъ *Россель* въ началѣ сего засѣданія объявилъ, что Министерство уступить, если не удастся ему поддержать сего била въ Верхнемъ Парламентѣ.

— Изъ провинцій мы узнали, что бурная погода, которая въ продолженіе послѣднихъ двухъ недѣль свирѣпствовала въ Лондонѣ, прошла по всей области. Въ Бристолѣ 13-го ч. термометръ стоялъ на 8 град. въ Кесичѣ на 5 град. ниже нуля, а во многихъ окрестностяхъ такъ много выпало снѣга, что нельзя было ѣздить въ экипажахъ. (A.P.S.Z.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, 21-го Марта.

Сообщенныя журналами официальные подробности о дѣйствіяхъ сѣвернаго войска, большое возбуждали опасеніе, а также не менѣе увеличился непріязненный образъ мыслей противу Кабинета. Вездѣ слышны вопросы, что до сихъ поръ сдѣлалъ Англіи легіонъ, который такъ дорого стоитъ. Неполученіе извѣстій изъ Эстремадуры, Валенціи и Арагоніи, все болѣе увеличиваетъ всеобщее безпокойствіе. (A.P.S.Z.)

ПОРТУГАЛІЯ.

Лиссабонъ, 19-го Марта.

Королева 12-го ч. имѣла пріемъ и хотя съ виду была здорова; однако съ трудомъ могла ходить по причинѣ боли въ ногахъ.

— На Министра *Са да Бандеира* внесена къ Кортесамъ жалоба, что онъ принялъ многихъ Мигуэлистовъ.

— Вообще полагаютъ, что Мигуэлистская партія ожидаетъ успѣха *Донз-Карлоса* въ Испаніи, чтобы отказаться отъ повиновенія Королевы *Доннѣ-Маріи*.

БРИТАНІЯ ВЕЛИКАЯ И ИРЛАНДІЯ.

Лондонъ, дня 28-го Марца.

Вчерашняя Газета Двору доноси о przeniesieniu Królew. Sekretarza poselstwa we Florencyi, P. G. *Edgcumbe*, w tymże urzędzie do Szwajcaryi, a Sekretarza poselstwa przy Związku Szwajcarskim P. C. F. *Wilmot* do Florencyi, również o mianowaniu Podpółkownika R. *Doherty*, na Kapitana Jeneralnego i Namiestnika Sierra Leona i dalszych posiadłości.

— *Globe* donosi, że jeden z członków familii Hrabiego *Durham*, pisał niedawno do St. Petersburga, iż Hrabia uda się do Karlsbadu, dla używania kąpeli, jak tylko pora czasu dozwoli wyjechać z St. Petersburga.

— Dnia 1 Stycznia ter. roku, na różnych okrętach Państwa z przestępcami, znajdowało się 2,202 więźniów. W przeciągu przeszłego roku, 3,851 osadzonych wysłano do południowej Wallii i kraju Vandiemenu.

Dnia 31.

Król ofiarował sto funtów szterlingów na wsparcie cierpiących niedostatek górali Szkockich.

— *Morning Chronicle* przypomina, że Xiężniczka *Wiktorya* właściwie w roku 21 będzie dopiero zupełnoletnią, i że tylko na przypadek, jeśliby śmierć Króla teraźniejszego nastąpiła przedwcześnie, przez bil Lorda *Lyndhurst* w Listopadzie r. 1830, pełnoletność jej postanowiona po skończonych 18 latach.

— Xiążę i Xiężna *Polignac* ze swym synem *Armandem*, wyjechali wczorą ztąd do Dover. We wtorek przyymowani byli u Królewstwa Ich Mość w Windsor, gdyż na kilka miesięcy wyjeżdżają do Niemiec.

— Według doniesień *Durham Chronicle*, Hrabia *Durham*, chociaż odwiedzi w Maju Anglię, lecz zgoła nie ma zamiaru opuszczać swojego urzędu Poselskiego przy Dworze Rossyjskim.

— Tutejszy Poseł Rossyjski, w mieszkaniu swoim w parku Regenta, dawać będzie ucztę; pierwsza z tych będzie w przyszły poniedziałek, druga d. 7, a trzecia d. 10 Kwietnia; wszyscy zagraniczni Posłowie z małżonkami i wielu innych znakomitych cudzoziemców, będą na nich obecni.

— *Morning Herald* przepowiada dzisiaj prędkie rozwiązanie gabinetu, ponieważ Izba Wyższa w żadnym przypadku nie przyymie bilu Irlandzkiej reformy municypalnej, i ponieważ sam Lord John *Russel* na początku tego posiedzenia ogłosił, że Ministerium ustąpi, jeśliby się mu nie udało, utrzymać ten bil w Izbie Wyższej.

— Z prowincyji dowiadujemy się, że burzliwa pogoda, która panowała w Londynie podczas ostatnich dwóch tygodni, rozszerzyła się po całym lądzie. W Bristol d. 13 termometr stał na 8 stop., w Keswich na 5 stop. pod punktem marznięcia, a w wielu okolicach tak głęboki śnieg wypadł, że przejazd stał się niepodobnym. (A.P.S.Z.)

ИСПАНІЯ.

Мадридъ, дня 21-го Марца.

Udzielone przez dzienniki szczegóły urzędowe o działaniach wojska północnego żywą wzbudziły obawę i niemniej powiększył się nieprzyjazny sposób myślenia przeciwko Gabinetowi. Wszędzie dają się słyszeć zapytania, co dotąd zrobiła Legia Angielska, która tak wiele kosztuje. Niedostatek wiadomości z Estremadury, Walenoyi i Arragonii powiększa ciągle powszechną niespokojność. (A.P.S.Z.)

ПОРТУГАЛІЯ.

Лисбона, д. 19 Марца.

Крѳлева д. 12 давала покое, и хотя доброе выглядала; jednak chodzenie ją bardzo utrudzało z przyczyny bolu w nogach.

— Na Ministra *Sa da Bandeira* занесено до Кортезовъ skargę, ponieważ on przyjął wielu Miguelistów.

— Rozumieją powszechnie, że stronnictwo Miguelistowskie, oczekuje tylko powodzenia *Don Carlosa*, dla wypowiedzenia Królowej *Donnie Maryi*, posłuszeństwa.

— Извѣстіе, что Королева имѣетъ надежду быть матерью, возбудило общую радость, даже между ультра-либеральною партіею. Полагаютъ, что разрѣшеніе отъ бремени Ея В-ва послѣдуетъ въ началѣ Августа. Вообще съ похвалою говорятъ объ уваженіи, которое оказываетъ Принцъ Фердинандъ своей супругѣ.

— *Diario* увѣдомляетъ, что Начальникъ Гериласовъ Рамешидо, послѣ сраженія нѣсколько часовъ бывшаго, потерпѣлъ поражение; его силы состоятъ изъ 300 чел.

— Сей же журналъ содержитъ декретъ коимъ Кортесы уполномочили Правительство, въ продолженіи трехъ мѣсяцевъ производить неограниченныя насилія въ округахъ Серра де Аргарве, Феро, Бежа и Эвора, съ условіемъ, чтобы въ поступкахъ своихъ дать Кортесамъ отчетъ.

— Г. Мидоси сдѣлалъ предложеніе Кортесамъ, чтобы обложить податью всѣ предметы роскоши, какъ то, экипажи, лошадей, лошаковъ и прислугу (исключая работниковъ и животныхъ требуемыхъ для земледѣлія), которое принято съ похвалою. (A.P.S.Z.)

Г а л и ц я.

Лембергъ, 25-го Марта.

По донесеніямъ изъ Черновицъ, тамъ и во всей Буковинѣ, 4-го ч. с. м. выпало только снѣга, что Черновицкій дилижансъ на другой день не могъ выѣхать съ мѣста. И такъ должно было отправить письма въ легкихъ саняхъ, которые прибыли въ Лембергъ половиною дня позже обыкновеннаго, ибо во многихъ мѣстахъ, по причинѣ снѣга, съ трудомъ можно было проѣхать. И здѣсь также 4 и 5 Марта, такой былъ снѣгъ, что мы имѣемъ санную дорогу, какой не было во всю зиму. (G.C.)

Т у р ц и я.

Константинополь, 1-го Марта.

Здѣсь удивляются, что нѣкоторые Европейскія газеты считаютъ важнымъ посланіе Г-на Уркхарта и этому обстоятельству приписываютъ его многократныя, впрочемъ совершенно личныя сношенія съ Министрствомъ Оттоманскимъ. Г. Уркхартъ со всею здѣсь не играетъ роли, какую ему приписываютъ. Онъ замѣчательнѣе по нѣкоторымъ странностямъ; иногда онъ носитъ платье по Восточному и называетъ себя Даудъ-Пашею. Онъ поссорился съ уважаемымъ всѣми Лордомъ Понсомби, оставилъ гостиницу посольства и нанялъ для себя квартиру. Здѣсь весьма рады, что во время отсутствія Лорда Понсомби, не Г. Уркхартъ будетъ исправлять дѣла.

— Изъ Константинополя сообщаетъ *Times* отъ 1 Марта: „Султанъ Магмудъ, кажется слѣдуетъ Калифамъ Гаруну аль Рашиду и Аль Мамуму и кажется свою столицу хочетъ сдѣлать столь блистательнымъ центромъ наукъ, какъ были Багдадъ и Дамаскъ во время упомянутыхъ Калифовъ. На прошедшей недѣлѣ въ Перѣ открыто медицинское училище, въ которомъ всѣ отрасли медицины будутъ преподавать Европейскіе Профессора. Сначала Улемы сильно сопротивлялись наукѣ практической анатоміи, однако наконецъ согласился Шейхъ-Исламъ, подъ условіемъ, что для анатомическихъ разсѣченій должны только употребятся тѣла Христіанъ и Евреевъ.“ (A.P.S.Z.)

Е г и п е т ъ.

Courrier содержитъ письмо изъ Александріи отъ 4-го Марта, въ которомъ между прочимъ сказано: „Ибрагимъ-Паша на этотъ разъ не съ такимъ восторгомъ принять въ Каирѣ, какъ прежде, и это возбудило всеобщее вниманіе, что старый Паша тотчасъ отправился въ верхній Египетъ. Ибрагимъ боленъ и долженъ былъ подвергнуться операціи, которая однако была благополучна. Князь Пиклеръ-Мускау сопровождаетъ Пашу въ Верхній Египетъ. — Общество для изслѣдованія пирамидъ, распущено и Г. Кавилля объявить теперь работы, до какой степени онѣ произведены. — Здѣшнее правительство получило извѣстіе, что Султанъ намѣренъ свой флотъ замѣнить Американскими офицерами. Еслибъ и Мегмедъ-Али тоже сдѣлалъ, то соединенный Турецкій и Египетскій флотъ составлялъ бы могущественную силу. Но все это зависитъ отъ возстановленія дружественныхъ сношеній между обоими Правительствами. Уполномоченный для сего Бейлекши Эфендѣй возвратился въ Константинополь весьма довольнымъ успѣхами своего посольства. Прибылъ также Татаринъ съ векселями на 15 мил. піастровъ для уплаты подати Султану. Не прошло года какъ уже отправлена вторая посылка. При производящейся здѣсь недавно публичной продажѣ хлопчатой бумаги, явилось охотниковъ ибо послѣднія извѣстія изъ Англіи и прочей Европы огорчили купцовъ.

— Вѣдомость, że Królowa zostanie matką, wzbu-
dziła tu powszechną radość, nawet między stronnictwem
ultraliberalnym. Rozumieją, że rozwiązanie Jcy Kr.
Mości nastąpi na początku Sierpnia. Poważenie, jakie
Xiążę Ferdynand okazuje dla swej Małżonki, podoba
się powszechnie.

— *Diario* donosi, że dowódzca Guerilasów Remeschido, po kilka godzinney bitwie doznał porażki; siły jego składają się ze 300 ludzi.

— Tenże dziennik zawiera dekret, przez który Kortezy upoważniły Rząd do pełnienia nieograniczonej władzy w okręgach Serra de Argarve, Faro, Beja i Evora z warunkiem, ażeby ze swych postępowań zdał później Kortezom sprawę.

— P. Midosi uczynił Kortezom przełożenie, ażeby na wszystkie artykuły do zbytku służące, jako pojazdy, konie, muły, usługę (wymuszając robotników do roli oraz potrzebne do tego konie i woły) nałożyć podatek; przełożenie to z pochwałą przyjęte zostało. (A.P.S.Z.)

Г а л и ц я.

Лвѡвъ, 25-го Марца.

Podług wiadomości z Czernowic, tam i w całej Bukowinie, d. 4 b. m. tyle spadło śniegu, iż dyliżans Czernowicki nazajutrz nie mógł z miejsca ruszyć. Musiano zatem listy wyexpedyować lekkimi sankami, które jednak przybyły o pół dnia później do Lwowa, gdyż w wielu miejscach, dla mocnej zamieci, zaledwo można było jechać. I u nas d. 4 i 5 Marca tak wielki był śnieg, że mamy sanna, jakiegomy tej zimy jeszcze nie mieli. (G.C.)

Т у р ц я.

Константинополь, d. 1 Марца.

Мочно сія ту над тѣмъ дивія, że niektóre dzien-
niki Europejskie posłaniu P. Urquhart nadały szcze-
gólną ważność, i tey okoliczności przypisują jego czę-
ste, lecz tylko osobiste stosunki z Ministerjum Otto-
mańskiem. P. Urquhart zgoła nie gra roli, którą mu
nadają. W rzeczy samej, tylko przez szczególne po-
stępowanie czyni on siebie godnym uwagi; niekiedy
nosi ubior oryentalny i mianuje się Daud Baszą. Przed
niejakim czasem poróżnił się nawet z powszechnie szan-
owanym Lordem Ponsomby, opuścił hotel Poselstwa
i do własnego przenosił się mieszkania. Mocno są tu
uradowani, że nie P. Urquhart będzie sprawował in-
teressa w nieobecności Lorda Ponsomby.

— *Times* donosi z Konstantynopol, pod d. 1 Marca: „Sul-
tan Machmud zdaje się naśladować Kalifów Haruna al Ra-
schida i Al Mamuma, i stolicę swoją chce uczynić równie
tak świetnymъ siedziskiemъ наукъ, jakъ było w Bagdadzie
i Damaszku za czasówъ tychъ Kalifów. Na przeszłymъ ty-
godniu w Pera otworzoną została szkoła medyczna,
w której wszystkie nauki należące do medycyny,
wykładać będą Professorowie Europejscy. Nauce A-
natomii praktyczney z początku mocno sprzeciwiali się
Ulemowie, jednakъ Szeikъ Islamъ zezwoliłъ nakoniecъ pod
warunkiemъ, że tylko ciała chrześcian i żydówъ używa-
ne będą do sekcyi.“ (A.P.S.Z.)

Е г и п е т ъ.

Courrier zawiera list z Alexandryi pod dniem
4 Marca, w którymъ między innemi czytamy: „Ibrahim-
Basza nie z takimъ entuzjazmemъ przyjęty został tym
razemъ w Kairze, jakъ dawniey, i to powszechną wzbu-
dziło uwagę, że stary Basza, natychmiastъ wyjechał do
wyższego Egiptu. Ibrahimъ jest chory i musiałъ wytrzy-
mać operacyę, która jednakъ szczęśliwie wykonaną zo-
stała. Xiążę Pückler-Muscau, towarzyszy Baszy w je-
go podróży do wyższego Egiptu. — Towarzystwo do
odkrycia Piramidъ rozwiązało się, i P. Caviglia ogłosiłъ
terazъ prace, jakъ daleko posunione zostały. — Rządъ tu-
tejszy otrzymałъ wiadomość, że Sulтанъ ma zamiarъ u-
mieścić na flocie swej Amerykańskichъ Oficerówъ ma-
rynarki. Jeśliбъ i Mehmed-Ali to czyniłъ, wtenczasъ
połączona Turcka i Egipska flotta, tworzyłaby potę-
żną siłę. Wszystkie jednakъ zależy odъ przywrócenia
przyjacielskichъ stosunkówъ między obudwoma Rządami.
Upoważniony do tego Beylekschi Effendi, miałъ
powrócić do Konstantynopola bardzo zadowolonymъ ze
skutku swego poselstwa. Przybyłъ tu także Tatarъ z
wexlami na 15 milionówъ piastrowъ dla wypłaty trybu-
tu Sulтанowi. Od r. jużъ to wyszło drugie przysłanie. Pod-
czasъ publiczney sprzedaży bawełny, odbywającej się
tu nie dawno, zgoła nie było kupujących, gdyżъ ostatnie
wiadomości z Anglii i reszty Europy zasmuciły kup-
ców. Rządъ ogłosiłъ, że cały swój zapasъ przedawać bę-
dzie prywatnie. Trzej oficerowie i 12 maytków, o-

Правительство объявило, что весь запасъ продать частнымъ образомъ. Три офицера и 12 матросовъ послѣдніе изъ Евфратской экспедиціи изъ Бейрута сюда прибыли и возвратятся въ Англію. Ожидаютъ также сюда Полковника *Чеснея*.“ (A. P. S. Z.)

РАЗНЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Докторъ *Бекштейнъ*, извѣстный чудеснымъ своимъ леченіемъ посредствомъ простой воды, на послѣднихъ дняхъ издалъ въ Берлинѣ сочиненіе подъ заглавіемъ: „Лекаръ безъ Медицины, или наставленіе какъ безъ лекарствъ, помощію холодной воды, можно избавиться отъ болѣзней и какъ излѣчать всякія болѣзни.“

— Пишутъ изъ Ульма, что выдѣлка сахара изъ свекловицы, тамъ все болѣе распространяется. Для поощренія сей отрасли промышленности и чтобы одну сдѣлать еще болѣе полезною, къ этому содѣйствовало новое важное изобрѣтеніе. Утвердилось, что изъ выжимковъ остающихся отъ свекловицы, можно выдѣлывать бумагу и нѣсколько опытовъ сдѣланныхъ для повѣрки сего изобрѣтенія, произвели прекрасную бумагу.

— Въ Лондонѣ 16-го числа Марта, въ домѣ Ост-Индской Компаніи сдѣлано покушеніе на жизнь Вице-Президента сей компаніи Г. Джонъ *Логъ*. Какой то человекъ, по имени *Кирней*, хотѣлъ съ нимъ повидѣться и вошелъ въ его комнату, онъ вынулъ ножъ какіе носятъ обыкновенно Малайскіе жители и пронзилъ его два раза въ затылокъ и въ щеку. На крикъ Вице-Президента поспѣшило къ нему нѣсколько человекъ, которые схватили убійцу и связавъ отправили въ Мансѣонъ-Гаузъ. Приглашенный лекаръ объявилъ что раны вовсе безопасны. При допросахъ тотчасъ дѣлаемыхъ Лордомъ Меромъ, преступникъ имѣлъ блѣдное лице и мрачный взоръ, но казался совершенно спокойнымъ. Изъ обширныхъ его показаній выходило слѣдующее: *Кирней* во время Бирманской войны служилъ въ войскѣ Компаніи, и по окончаніи войны, онъ считалъ себя обиженнымъ, потому что всѣ его домогательства, на счетъ производства, оставлены безуспѣшно. Тогдашній Намѣстникъ Лордъ *Бентинкъ*, будто три года лѣстилъ его обѣтами и напослѣдокъ приказалъ предоставить ему на волю: или опять вступить въ службу Компаніи, или возвратиться въ Англію. *Кирней* оставилъ Индію и прибывъ въ Англію подалъ прошеніе къ Лорду *Веллингтону*, который ему отвѣчалъ, что онъ собственнымъ иждивеніемъ долженъ возвратиться въ Индію. *Кирней*, недовольный тѣмъ, отправился къ тогдашнему Вице-Президенту Компаніи, Г. *Эстеллю* и бывъ худо принятъ нанесъ ему ударъ зонтикомъ, такъ что повергнувъ его на землю, за что шесть мѣсяцевъ содержимъ былъ въ тюрьмѣ. Получивъ свободу онъ возвратился въ Индію, но и тамъ за угрозы противу Лорда *Бентинка* опять заключенъ на 12 мѣсяцевъ. Выдержавъ сей новый арестъ, онъ получилъ нѣкоторое пособіе отъ Г. *Меткальфа* временно бывшаго Намѣстникомъ, но по прекращеніи этого пособія за прибытіемъ новаго Намѣстника Лорда *Аукленда*, возвратился въ Англію. Напослѣдокъ касательно послѣдняго своего поступка, *Кирней* утверждаетъ, что онъ не былъ намѣренъ умертвить Вице-Президента, но требуя отъ него пособія своему сыну и будучи худо принятъ, хотѣлъ напугать его показавъ ему ножъ. Г. *Логъ*, схватилъ его за руку и хотѣлъ отнять ножъ; при сей борьбѣ самъ *Кирней* изранилъ себя въ шею и будучи принужденнымъ защищать собственную жизнь, пользуясь паденіемъ Г-на *Лога*, пронзилъ его въ голову. — Всѣ радуются, что сохранилъ жизнь Г. *Логъ*, котораго вообще, почитаютъ. (T. P.)

А Л М А З Ы.

Алмазы существуютъ, разсѣянно, по нѣкоторымъ мѣстамъ земной поверхности, но всегда въ небольшомъ количествѣ. Они чаще всего бываютъ покрыты землистою корою, которая препятствуетъ узнать присутствіе алмаза прежде промывки. По наблюденіямъ, сдѣланнымъ въ Бразиліи, полагаютъ, что мѣстопребываніе алмазовъ находится на днѣ и покатосяхъ широкихъ долинъ, не на большой глубинѣ подъ поверхностію земли. Почвы, заключающія алмазы весьма рѣдки. Индія есть страна, извѣстная въ этомъ отношеніи съ самыхъ древнихъ временъ, хотя нѣтъ достовѣрныхъ свѣдѣній о мѣстахъ, гдѣ производится добываніе алмазовъ; они находятся въ окрестностяхъ Голконды, въ Деканѣ и въ Бразиліи.

Островъ Борнео, провинція Минасъ-Гераесъ въ Бразиліи, западныя части Уральскихъ горъ, также заключаютъ это драгоцѣнное произведеніе. Добываніе алмазовъ въ Индіи свободно; только Правители областей, гдѣ оно производится, платятъ пошлину. Способъ добыванія алмазовъ въ Индіи состоитъ въ томъ, что промываютъ землю, содержащую алмазы,

статни з wyprawy na Eufracie, z Beyrut tu przybyli, i powrócą do Anglii. Również oczekują tu Półkownika *Chesney*.“ (A. P. S. Z.)

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Doktor *Beckstein*, znany z cudownych swoich leków za pomocą prostej wody, wydał ostatniemi czasy, w Berlinie dzieło, pod tytułem: „Lekarz bez Medycyny, czyli instrukcja, jak bez lekarstw, za pomocą zimnej wody, można się równie od chorób zachować, jako i wszelkie choroby leczyć.“

— Piszą z Ulm, iż wyrabianie cukru z buraków coraz hardziej się tam rozszerza. Do ożywienia tej gałęzi przemysłu i uczynienia bardziej jeszcze korzystną, przyczyniło się niedawno nowe ważne odkrycie. Przekonano się, iż z wyciŹczyn pozostających od buraków, wyrabiać można papier, i kilka doświadczeń w celu sprawdzenia tego odkrycia przedsięwziętych, dały w wypadku papier bardzo piękny.

— W Londynie 16 Marca zrana, w domu kompanii Wschodnio-Indyjskiej, popełniony został zamach na życie Vice-Prezydenta tejże kompanii P. John *Loch*. Człowiek niejaki nazwiskiem *Kearney*, żądał z nim widzieć się, i wszedłszy do jego pokoju, dobył noża, jaki zwykli nosić malajczycy, i zadał mu dwie rany, jedną w tylną część głowy, drugą w policzek. Na krzyk Vice-Prezydenta, nadbiegło kilka osób, które mordercę schwytali, związali i odesłali do Mansion House. Przywołany lekarz oświadczył, iż rany wcale nie są niebezpieczne. Na badaniach niezwłocznie przez Lorda *Mayora* uczynionych, morderca, mający twarz bardzo bladą i wzrok obłąkany, okazał się zupełnie spokojnym. Z rozciągniętych jego zeznań wynikają fakta następujące. *Kearney*, podczas wojny birmańskiej, służył w wojsku Kompanii, i po ukończeniu wojny, sądził się skrzywdzonym, z powodu, iż domagania się jego względem awansu zostawione zostały bez skutku. Ówczesowy wielkorządca, Lord *Bentinck*, uwodził go jakoby trzy lata obietnicami, i nakoniec rozkazał, ażeby zostawiono mu do wyboru: wejść na nowo do służby kompanii, lub wrócić do Anglii. *Kearney* opuścił Indye i przybywszy do Anglii zaniósł prośbę do Lorda *Wellington*, który mu wszakże oznaymił w odpowiedzi, iż powinien własnym kosztem do Indyi wrócić. *Kearney*, nie mając zadość na tѣm, udał się do ówczesowego Vice-Prezydenta kompanii, P. *Astell*, i zostawszy niegrzecznie przyjętym, uderzył go parasolem, tak, iż obalił o ziemię, za co sześć miesięcy wysiedział w więzieniu. Po odzyskaniu wolności, wrócił do Indyi, ale itam, za pogroźki przeciw Lordowi *Bentinck* znowu do więzienia na 12 miesięcy wtrącony został. Wysiedziawszy ten nowy zakres, otrzymał niejakię wsparcie od P. *Metcalfe*, zastępującego tymczasowo miejsce Wielkorządcy; ale wsparcia te ustały za przybyciem nowego Wielkorządcy, Lorda *Auckland*, i *Kearney* znowu wrócić musiał do Anglii. Nakoniec, co do ostatniego swojego postępku, *Kearney* utrzymuje, iż nie miał zamiaru zabicia Vice-Prezydenta, lecz, żądając od niego opatrzenia dla swojego syna, i widząc się źle przyjętym, chciał go zastraszyć widokiem noża. P. *Loch*, uyrzawszy nóż, chwycił go za rękę i chciał mu go wydrzeć; w passowaniu się tѣm sam *Kearney* raniony został w szyję, i, widząc się wreszcie przymuszonym bronić własnego życia, korzystał z chwili, kiedy P. *Loch* upadł, i zadał mu ranę w głowę. — Wszyscy się cieszą ze szczęśliwego ocalenia życia P. *Loch*, który jest urzędnikiem powszechnie szacowanym. (T. P.)

ДИАМЕНТЫ.

Дыаменты находятъ ся разсѣюны въ нѣкоторыхъ мѣстѣхъ на поверхности земли, но всегда въ малѣйшій количествѣ. Нѣячѣе сѣ покыты земною скорукою, которая прѣшкѣдѣ до познѣнѣя обѣчносѣ дыамѣнту прѣдъ опѣюканіемъ. Подлѣгъ пострѣженію, чыніонныхъ въ Бразыліи, утрываю, зе дыамѣнты находятъ ся на днѣ и почылосѣхъ шѣрокихъ долинъ, въ малѣйшѣ глѣбокосѣ подъ повѣрхѣннѣю земли. Грунта, кѣре завіѣраю дыамѣнты, сѣ бардо рѣдкіѣ. Инды сѣ краиною знаюмою въ тѣмъ възглѣдѣ отъ наядѣвнѣйшыхъ часѣвъ, хочѣа не ма пѣвнѣхъ вѣдомѣсѣи о мѣѣсѣхъ, въ кѣрыхъ сѣ добуваю дыамѣнты; находятъ же въ околѣцахъ Голконды, Декану и въ Бразыліи.

Выспа Борнео, провинція Минасъ-Гераесъ въ Бразыліи, заходнѣе чѣсѣи гѣръ Уральскихъ, замыкаю тѣкожъ тѣнъ дроги продуктъ. Добываніе дыамѣнтѣвъ въ Инды єстъ волнѣ; тѣлько рѣдѣзѣи обѣводѣвъ, гдѣ сѣ оно выконыва, чѣо опѣаю. Спѣсѣбъ добыванія дыамѣнтѣвъ въ Индыахъ на тѣмъ залѣжѣ, абы землѣю, кѣра завіѣра дыамѣнты, прѣпѣюкіѣѣ для одлѣченія отъ нѣхъ глыны и пѣа-

для отдѣленія отъ нихъ глины и песку. Остатокъ, состоящій, преимущественно изъ мелкихъ кремней и желѣзной руды, кладутъ на землю, хорошо уложенную, гдѣ и оставляютъ для просушки. После чего при солнечномъ свѣтѣ отыскиваютъ алмазы, употребляя для этого нагихъ негровъ подъ надзоромъ инспекторовъ. — Способъ добыванія алмазовъ въ Бразиліи состоитъ въ слѣдующемъ: подъ навѣсомъ ставится наклонно столъ, раздѣленный по длине своей на нѣсколько частей или ящиковъ; въ каждомъ изъ этихъ ящиковъ находится негръ. Водяная струя проводится къ верхней части стола, на которой наложена куча алмазной земли, называемая *Cascalho*, изъ нее каждый негръ придвигаетъ къ себѣ нѣкоторую часть для удобнѣйшей промывки, и въ оставшемся осадкѣ отыскиваетъ алмазы. — Во всякой рабочей бригадѣ до двадцати негровъ и нѣсколько человекъ надзирателей, которые сидятъ на возвышенныхъ скамьяхъ противъ возвышенной части стола.

Какъ скоро негръ найдетъ алмазъ, онъ долженъ тотчасъ уведомить объ этомъ, хлопая руками, и передать его надзирателю, который кладетъ его въ сосудъ повѣшенный посрединѣ рабочей каморы.

Каждый негръ, который найдетъ алмазъ въсомъ въ 17½ каратъ *) получаетъ свободу, а Господину его за это вознагражденіе. Не смотря однакожь на эту привиллегію, производится контрабанда (оцениваемая въ треть всего производства), посредствомъ которой самыя большіе, прекраснѣйшіе алмазы поступаютъ въ торговлю.

Копи Бразилскія съ 1730 по 1814 годъ доставили Правительству 3,023,000 каратъ, что составляетъ ежегоднаго прихода 36,000 каратъ, то есть немного болѣе пятнадцати фунтовъ алмазовъ. Но, по показанію Г. Мауа, это произведеніе значительно уменьшилось съ нѣкоторыхъ поръ. Каратъ необдѣланнаго алмаза обходится Правительству въ 38 франковъ 20 су.

Бразилія отпускаетъ въ торговлю ежегодно отъ 25 до 30 тысячъ каратъ, которые послѣ шлифовки даютъ отъ 800 до 900 каратъ.

Въ 1476 году Лудовикъ Бергемъ открылъ способъ отшлифовывать алмазы, посредствомъ алмазнаго же порошка. До тѣхъ поръ не извѣстна была степень красоты, которую могутъ имѣть алмазы. Ежели два грубые алмазы тереть одинъ о другой, то получится порошокъ, называемый алмазнымъ; этотъ порошокъ разводятъ въ деревянномъ маслѣ и этою жидкостью покрываютъ горизонтально положенную дощечку, сдѣланную изъ весьма мягкой стали. Алмазъ, который хотятъ шлифовать, обдѣлывается посредствомъ олова въ мѣдѣ, за которую захватываютъ стальными щипчиками. На сѣи послѣднія накладываются довольно большія тяжести, которыя надавливаютъ алмазъ на горизонтальную дощечку, получающую вращательное движеніе. Когда поверхность алмаза такимъ образомъ будетъ достаточно вышлифована, тогда начинаютъ сглаживать другую и т. д.

Есть алмазы, которыхъ нельзя отшлифовать; ихъ называютъ природными алмазами. Стекольщики употребляютъ ихъ для разбиванія стеколъ, или ихъ превращаютъ въ порошокъ, въ стальной иготы, и этою то пылью шлифуютъ алмазы и другіе драгоценныя камни. Когда алмазы имѣютъ фигуру, мало способную для шлифовки, въ такомъ случаѣ откалываютъ отъ нихъ частицы, стараясь дать имъ фигуру правильнаго восьмиугольника. Для этого дѣлаютъ сперва небольшое углубленіе или зарубку вокругъ той части, которую хотятъ отдѣлить; потомъ накладываютъ на нее стальную пластинку, хорошо закаленную и заостренную, и не сильнымъ ударомъ по ней, раздѣляютъ алмазъ на двѣ части, соответственныя тому мѣсту, гдѣ сдѣлана зарубка. Иногда, для сокращенія работы, отдѣляютъ части алмаза, употребляя для этого стальную проволоку, погруженную сперва въ растворъ изъ алмазнаго порошка и деревяннаго масла.

Въ первыя времена, послѣдовавшія открытію искусства шлифовать алмазы, ювелиры старались сколько возможно менѣе терять частицы алмазныхъ, не заботясь о приданіи алмазу большаго блеска, зависящаго отъ той фигуры, которая наиболее способна отражать свѣтъ.

Теперь извѣстны только двѣ формы алмазовъ: роза и брилліантъ. — Въ первомъ родѣ алмазовъ нижняя часть бываетъ плоская, а верхняя на подобіе грашеннаго купола; число граней простирается до 24. У брилліанта же нижняя часть состоитъ изъ симметрическихъ поверхностей, соответствующихъ верхнимъ гранямъ. Брилліантъ предпочитается всѣмъ другимъ

sku. Resztę składającą się szczególniej z drobnych krzemieni i rudy żelaznej, kładą na ziemię, dobrze ubitą, gdzie zostawiają dla wysuszenia. Potem przy świetle słonecznem wyszukują dyamentów, używając do tego gołych murzynów pod okiem dozorców. — Sposób dobývania dyamentów w Brazylii jest następujący: pod dachem stawia się pochyły stół, podzielony wzdłuż na kilka części czyli szuflad; w każdej z tych szuflad znajduje się murzyn. Strumień wody przeprowadza się do wierzchniej części stołu, na którym położona kupa dyamentowej ziemi, nazywającej się *Cascalho*, z niej każdy murzyn bierze sobie pewną część dla łatwiejszego płókania, a w pozostałym osadzie wyszukuje dyamentów. W każdej pracowni bywa 20 murzynów i kilku ludzi dozoruujących, którzy siedzą na podniesionych ławkach naprzeciw podniesionej części stołu.

Skoro tylko murzyn znajdzie dyament, powinien natychmiast uwiadomić o tém klaszcząc w ręce, i oddać go dozorcey, który kładzie w naczynie, zawieszone na środku pracowni.

Każdy murzyn, który znajdzie dyament, ważący 17½ karatów *), otrzymuje wolność, a jego panu daje się za to wynagrodzenie. Bez względu jednakże na ten przywilej, dopęta się kontrabanda (oceniona na trzecią część całego dobývania), przez którą największe i najpiękniejsze dyamenty idą w handel.

Kopalnie Brazylijskie od 1730 do 1814 roku dostarczyły Rzadowi 3,023,000 karatów, co wynosi corocznie dochodu 36,000 karatów, to jest: nieco więcej od piętnastu funtów dyamentów. Lecz, podług wykaзу P. Мауа, produkt ten znacznie się zmniejszył od niejakiego czasu. Karat nieszlifowanego dyamentu przychodzi Rzadowi w 38 frank. 20 su.

Brazylia puszcza w handel corocznie od 25 do 30 tysięcy karatów, które po wyszlifowaniu dają od 800 do 900 karatów.

W roku 1476 Ludwik Berguem wynalazł sposób szlifowania dyamentu, za pomocą dyamentowego proszku. Dotąd nie był znany stopień piękności, jaką mieć mogą dyamenty. Jeżeli dwa grube dyamenty trą się jeden o drugi, otrzymuje się proszek, nazywający się dyamentowym: proszek ten rozprowadza się w oliwie i płynem tym pokrywa się poziomie tabliczka zrobiona z nader miękkiej stali. Dyament mający się szlifować, oprawiają za pomocą cyny w miedź, którą uymują stalowymi kleszczykami. Na te ostatnie kładą dość znaczne ciężary, przyniatające dyament do poziomej tablicy, która otrzymuje ruch wirowy. Kiedy powierzchnia dyamentu tym sposobem będzie zupełnie oszlifowana, w ówczas zaczynają oglądać drugą i t. d.

Są dyamenty, których nie można oszlifować; nazywają ich dyamentami samorodnymi. Szklarze używają ich do obrzynania szkła, lub obracają na proszek, w stalowym moździerzu, i tym-to pyłkiem szlifują dyamenty i inne drogie kamienie. Kiedy dyamenty mają figurę, mało przydatną do szlifowania, w takim razie odłupują od nich części, starając się nadać im figurę foremniejszą sześcianną. Dla tego robią wprzód małą wgłębność lub rębek do koła tej części, którą trzeba odłaczyć; potem kładą nań stalowy krążek, dobrze zahartowany i zaostrozony, i słabem po niego uderzeniem, dzielą dyament na dwie części, stosownie do tego miejsca, gdzie rębek zrobiony. Niekiedy, dla skrócenia roboty, odłaczają części dyamentu, używając do tego drótu stalowego, zanurzonego wprzód do roztworu z dyamentowego proszku i oliwy.

W pierwszych czasach, które następowały po odkryciu sztuki szlifowania dyamentów, jubilerowie starali się jak najmniej tracić dyamentowych części, nie troszcząc się o nadanie dyamentowi większego blasku, zależącego od figury, naywięcej mającej zdolności do odbijania światła.

Teraz wiadome są tylko dwa kształty dyamentów: rozeta i brylant. W pierwszym rodzaju dyamentów niższa część bywa płaska, a wierzchnia na kształt graniastej kopuły; liczba krawędzi bywa do 24. Brylantu zaś dolna część składa się z symetrycznych płaszczyzn, odpowiadających górnym krawędziom. Brylant wyżej się ceni od wszystkich innych rodzajów, dla

*) Слово каратъ происходитъ отъ имени растенія, котораго семена служили первоначально для извѣшыванія алмазовъ. Въсь карата опредѣляютъ въ 205 миллиграмовъ.

*) Wyraz karat pochodzi od nazwania rośliny, której nasiona służyły początkowo do ważenia dyamentów. Waga karatu równa się 205 milligramom.

продамъ, потому что онъ производитъ самые разнообразные цвѣта.

Цѣна алмазовъ очень высока и весьма не постоянна. Алмазь, неспособный для шлифовки, продается отъ 30 до 36 франковъ за каратъ. Когда онъ годенъ для шлифовки и когда вѣсъ его не превосходитъ одного карата, то онъ продается за 48 франковъ. Но если вѣсъ его болѣе карата, то его оцѣниваютъ квадратомъ его вѣса, помноженного на цѣну карата, 48 франковъ. Такимъ образомъ грубый алмазь въ 4 карата стоитъ: $16 \cdot 48 = 788$ франковъ.

Обдѣланные алмазы цѣнятся гораздо выше; ибо здѣсь принимается въ расчетъ: работа, потеря вѣса и рискъ.

Вообще оцѣниваютъ потерю алмаза при отработкѣ по крайней мѣрѣ въ половину первоначального его вѣса.

Слѣдующая таблица заключаетъ цѣны алмаза до 5 каратъ вѣсомъ.

Средній вѣсъ алмаза.	Цѣна каратовъ.
$\frac{1}{16}$ карата	отъ 60 до 80 франк.
$\frac{1}{8}$ —	100 — 125 — —
$\frac{1}{4}$ —	160 — 192 — —
$\frac{1}{2}$ —	200 — 261 — —
1 —	220 — 280 — —
2 —	650 — 800 — —
3 —	1600 — 2000 — —
4 —	2400 — 3000 — —
5 —	4000 — 6000 — —

Алмазь шлифованный, имѣющій вѣсъ болѣе одного карата, оцѣнивается квадратомъ его вѣса, умноженнымъ на 192 франка, т. е. на цѣну одного карата. Но посредствомъ этого способа счисленія, не всегда получается точная цѣна алмазовъ большой величины. Такимъ образомъ алмазь въ 49 каратъ былъ проданъ за 760,000 франковъ, между тѣмъ какъ по вышепоказанному способу оцѣнки онъ стоитъ 460,992 франка.

Алмазы, имѣющіе блескъ живой и рѣзкой, оцѣниваются дороже, нежели совершенно прозрачные.

Алмазь въ два карата прекраснаго зеленоватаго цвѣта былъ проданъ за 900 фр., а роза въ $2\frac{1}{2}$ карата была куплена за 2000 франковъ.

Алмазы въ 5 и 6 каратовъ цѣнятся какъ прекрасные камни; алмазы въ 12 и 20 каратъ довольно рѣдки, а тѣмъ болѣе значительнѣйшаго вѣса. Рѣдко встрѣчаются алмазы, превосходящіе 100 каратъ.

Раджа Мاستанскій, на островѣ Борнео, обладаетъ самымъ большимъ алмазомъ: онъ вѣситъ болѣе 300 каратъ.

Алмазь Великаго Могола; вѣситъ 279 каратъ, онъ имѣетъ фигуру яйца, разрѣзаннаго пополамъ, и былъ оцѣненъ въ 11,723,000 франковъ.

Алмазь Императора Россійскаго вѣситъ 193 карата; онъ величиною съ голубиное яйцо; но форма его не красива. За него заплачено 2,160,000 франковъ и 90,000 фр. пожизненнаго пенсіона.

Алмазь Австрійскаго Императора вѣситъ 139 каратъ; онъ былъ оцѣненъ въ 2,600,000 франковъ. Онъ имѣетъ желтоватый оттѣнокъ; и имѣетъ шлифовку розы форма его не красива.

Алмазь Короля Французовъ вѣситъ 136 каратъ. Прежде шлифовки вѣсъ его былъ въ 410 каратъ. Для шлифовки его употреблено было два года. Онъ извѣстенъ подъ именемъ *Питта* или *Регента*, потому что былъ купленъ у Англичанина Питта, Герцогомъ Орлеанскимъ, Регентомъ во время малолѣтства Людовика XV. За него заплачено было 2,500,000 франковъ. Теперь онъ стоитъ по крайней мѣрѣ вдвое, потому, что онъ замѣчательнъ по прекрасной своей формѣ и пропорціямъ; его почитаютъ за красивѣйшій камень въ Европѣ.

Всѣмъ извѣстно, что алмазь по своей твердости употребляется въ искусствахъ, а по красотѣ своей составляетъ богатѣйшее убранство. Онъ служитъ рѣзцомъ для гравированія; изъ него дѣлаются буравчики для просверливанія камней, центры, въ которыхъ вертятся оси часовыхъ колесъ и проч. Стекольщики употребляютъ для разрѣзки камней алмазь съ криволинейными ребрами; по показанію Г-на Волластона, алмазь обязанъ этою способностью, не твердости своей, по криволинейной формѣ. Замѣчено, что алмазы отшлифованные, или съ блестящими ребрами, чертятъ стекло, не разрѣзывая его; между тѣмъ какъ вещества способныя чертить стекло, пріобрѣтаютъ способность рѣзать его, коль скоро ребра ихъ имѣютъ криволинейную форму. (*Жур. Общеп. Свѣд.*)

Съ 1-го числа настоящаго мѣсяца Апрѣля, принимается подписка на второй Кварталь сего года, на газету Литовскаго Вѣстника. — Цѣна по прежнему 2 руб. 25 коп. сер.

ВѢДЬНА. Типографъ А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Апрѣль 6 д. 1837 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. и Кав. Левъ Бороескій.

того, же выдаетъ нагроможденные колоры.

Цена дыментовъ jest bardzo wysoka i bardzo nie stała. Karat dyamentu, nie przydatnego do szlifu, przedaje się za cenę od 30 do 36 fr. Jeżeli przydatny do szlifu i kiedy waga jego nie jest większa nad jeden karat, w ówczas przedaje się po 48 franków. Lecz jeżeli waga jego większa od karatu, tedy ceną go robiąc kwadrat z jego wagi i mnożąc przez cenę jednego karata, 48 franków. Tym sposobem gruby dyament, mający 4 karaty kosztuje: $16 \cdot 48 = 788$ franków.

Wyszlifowane dyamenty cenią się daleko wyżej: tu bowiem bierze się do rachunku: robota, strata wagi i ryzyk.

W ogólności oceniają stratę dyamentu, przy skończeniu roboty przynajmniej w połowie pierwotnej jego wagi.

Następująca tablica zawiera ceny dyamentu ważącego do 5 karatów.

Srednia waga dyamentu.	Cena karatów.
$\frac{1}{16}$ karata	od 60 do 80 franków.
$\frac{1}{8}$ —	100 — 125 — —
$\frac{1}{4}$ —	160 — 192 — —
$\frac{1}{2}$ —	200 — 261 — —
1 —	220 — 280 — —
2 —	650 — 800 — —
3 —	1600 — 2000 — —
4 —	2400 — 3000 — —
5 —	4000 — 6000 — —

Dyament szlifowany, ważący więcej nad jeden karat, ocenia się mnożąc kwadrat jego wagi przez 192 franków, t. j.: przez cenę jednego karatu. Lecz za pomocą tego sposobu liczenia, nie zawsze otrzymuje się dokładna cena dyamentów znaczniejszej wielkości. I tak dyament ważący 49 karatów był sprzedany za 760,000 franków, gdy tymczasem wedle wyżej pokazanego sposobu ocenienia kosztuje 460,992 franków.

Dyamenty, mające blask żywy i mieniący się, drożej są cenione, niż zupełnie przezroczyste.

Dyament ważący dwa karaty pięknaго zielonawego koloru był sprzedany za 900 franków, a rozeta ważąca $2\frac{1}{2}$ karata była kupiona za 2,000 franków.

Dyamenty ważące 5 i 6 karatów cenią się jak drogie kamienie; dyamenty ważące 12 i 20 karatów dość są rzadkie, a jeszcze bardziej większej wagi. Rzadko się natrafiają dyamenty, przechodzące 100 karatów.

Rajah Mastanski, na wyspie Borneo, ma największy dyament, ważący przeszło 300 karatów.

Dyament Wielkiego Mogoła; waży 279 karatów, ma figurę jaja, rozrzućniętego pośrodku, i był ceniony 11,723,000 franków.

Dyament Cesarza Rosyjskiego waży 193 karatów, wielkości gołębiego jaja, lecz kształt jego nie jest piękny: zapłacono zań 2,160,000 fr. i 90,000 dożywotniej pensyi.

Dyament Cesarza Austriackiego waży 139 karatów; był oceniony 2,600,000 franków, ma żółtawy kolor wody i szlifowany w rozetę; forma jego nie jest piękna.

Dyament Króla Francuzkiego waży 136 karatów, przed szlifowaniem waga jego była 410 karatów. Na oszlifowanie użyto dwa lata. Znany jest pod imieniem *Pitta* lub *Regenta*, dlatego, że był kupiony u Anglika *Pitta* przez Xiecia Orleańskiego, Regenta w czasie małoletności Ludwika XV. Zapłacono zań 2,500,000 franków. Teraz on we dwoje przynajmniej jest szacowany dla tego, że jest odznaczający się wyborną formą i proporcjonalnością; uważają go za najpiękniejszy kamień w Europie.

Wiadomo, że dyament ze swej twardości używa się w sztukach, a co do swej piękności jest najbogatszą ozdobą. Służy on za rylec do sztychowania; z niego robią się świderki do świerdowania kamieni, centra, w których obracają się osie kółek zegarkowych i t. d. Szklarze używają do rozrzućniania kamieni dyamentu z krzywokreślnemi brzegami; wedle zdania P. Wollastona, dyament posiada tę własność, nie z twardości swej, lecz od kształtu linii krzywej. Postrzeżono, że dyamenty wyszlifowane, lub z blyszczącymi brzegami, rysują szkło, nierozrzućniając go; gdy tym czasem istoty, zdolne rysować szkło, przybierają własność rzućnia go, jak tylko brzegi ich mają kształt linii krzywej.

Od dnia 1-go teraźniejszego miesiąca Kwietnia, zaczęła się prenumerata na 2-gi tego roku kwartał gazety Kuryera Litewskiego. Cena zwyczajna rubli srebrem 2 kop. 25.